

VII Rahvusvaheline Kinnisvarakonverents **KINNISVARA 2008**

Kas languse lõpp või tõusu algus - kuidas edasi?

7. nov. 2008, Eesti Rahvusraamatukogu

Peasponsor

Sponsorid

KINNISVARA

Korraldajad

CORPORA KONVERENTSID

Koostööpartnerid

Eesti Päevaleht

Siim Kallas oleks pidurdanud kinnisvara hinnakasvu

Euroopa Komisjoni asepresidendi Siim Kallase arvates oleks Eestis tulnud pidurdada kinnisvarahindade kasvu, mitte aga nendega spekuldeerida.

Postimees Online 19.06.2008

Citigroup'i juht: kinnisvara hind langeb veelgi

USAs ja Suurbritannias võivad kinnisvara hinnad langeda veel järgnevat kaks aastat, hoiatas ühe maailma võimsaima finantsettevõtte Citigroup juht Win Bischoff.

Postimees Online 19.07.2008

UniCredit: Balti riikide majandus jahtub kiirelt

Balti riikide majanduslikud väljavaated on selgelt halvenenud võrreldes 2008. aasta algusega. Selle põhjuseks on kasvav makromajanduslik tasakaalutus, kinnisem krediiturg ja ülekuumenenud kinnisvaraturg.

Äripäev Online 24.07.2008

Jüri Käo: sügisel läheb verevalamiseks

Suurettevõtja Jüri Käo ennustab, et sügisel satuvad kodulaenuvõtjad raskustesse ja kinnisvarahinnad kukuvad kohati kümneid protsente.

Postimees Online 31.07.2008

Oberschneider: kinnisvarahinnad alles hakkavad langema

Kinnisvaraarenduse ja -investeringutega tegeleva ettevõtte Häuser Oberschneider Real Estate juhi Paul Oberschneideri sõnul peaks Baltikum mõistma, et me ei ole mitte kinnisvarahindade languse lõpus, vaid alguses.

Äripäev Online 23.04.2008

Ettevõtja Urmas Sõõrumaa ütles, et 0,4% majanduskasv talle üllatus ei ole, ta nägi seda ette juba aasta tagasi.

"Ma oleks võinud seda teile öelda juba aasta tagasi, see pole minu jaoks kahjuks üllatus. Arvestades maailmas ja meie lähieümbruses toimuvat protsesse, siis on see täiesti loogiline tulemus. Hea, et üldse plussis oleme," kommenteeris Sõõrumaa aripaev.ee-le I kvartali 0,4% majanduskasvu.

"Ei tea, kas päris miinusesse, aga pikka aega nulli-poised oleme küll," vastas ettevõtja küsimusele, kas majanduskasvu number võib hoopiski negatiivseks muutuda.

Äripäev Online 14.05.2008

Kriis: pankrotid võivad jõuda ka suuremate arendajateni

Eesti Tööandjate Keskliidu juhataja Tarmo Kriis usub, et majanduskasvu taastumine võtab aastaid, praeguses madalseisus aga võib erinevalt varasemast kartusest oodata ka suuremate kinnisvaraarendajate pankrotte

Äripäev Online 29.04.2008

Uuring: sel aastal lõpetab tegevuse 25 kinnisvarafirmat

1Partner Kinnisvara poolt läbi viidud iga-aastasest küsitlusest selgus, et 2008. aastal lõpetab raske olukorra tõttu kinnisvaraturul oma tegevuse üle 25 kinnisvarafirma.

Äripäev Online 17.06.2008

IMF: Eesti raske maandumise risk on kasvanud

Rahvusvahelise valuutafondi IMF Euroopa regiooni majanduste ülevaates "Riskide ümberhindamine" seisab, et risk raskeks maandumiseks on kasvanud.

Veel seisab ülevaates, et avaliku sektori ehk ametnike palkade ohjamine peaks aitama taltsutada erasektori palgakasvu. Eriti kehtib see Bulgaaria, Eesti, Läti ja Rumeenia kohta. Kuna tsükkel on mitmes riigis pöördunud, siis nüüd on mure majanduste ülekuumenemise pärast vahetunud murega nende tasakaalutuspunktide pärast, mis tekkisid kõrge majanduskasvu perioodil. Risk raskeks maandumiseks on kasvanud ja suurema tasakaalutusega riigid on aruande põhjal eriti haavatavad.

Äripäev Online 22.04.2008

Olete oodatud osalema 7. novembril 2008. aastal Tallinnas Rahvusraamatukogu suures saalis toimuvale Eesti Kinnisvara Haldajate ja Hooldajate Liidu (EKHHL), Eesti Kinnisvara Hindajate Ühingu (EKHÜ), Eesti Kinnisvarafirmade Liidu (EKFL) ja Eesti Kinnisvaramaaklerite Koja (EKMK) korraldatavale seitsmendale rahvusvahelisele kinnisvarakonverentsile KINNISVARA 2008.

Kuus aastat järjest on kinnisvaraliidud korraldanud Eesti suurimat kinnisvarakonverentsi. Selle aja jooksul on konverentsist osavõtjad kuulnud palju sisukaid ja huvitavaid ettekandeid. Esinejaid on käinud paljudest erinevast riikidest, kes kõik on jaganud oma kogemusi, et aidata kaasa meie turu ja turuosaliste arengule. Traditsiooniks muutunud konverentsi üldeesmärk on endine - ühendada kõiki kinnisvarasektoris tegutsevaid firmasid, organisatsioone ning inimesi, et pakkuda uusi visioone, vahetada kogemusi ja informatsiooni.

Tuleb tõdeda, et viimase aastaga on toimunud suured muutused nii Eesti kinnisvara- ja finantssektoris kui ka kogu maailmamajanduses. USA kinnisvaraturg läks sügavasse langusse. USA dollar nõrgeneb kõigi suuremate valuutade suhtes. Toornafta hind püsib kõrgel. Sama toimub ka toiduainete hindadega. Surve inflatsioonile on suurenenud. Laenuintrssid on tõusnud. Paljudes Euroopa suurriikides valitseb kinnisvaraturgu langustrend, eriti on seda tunda saanud hispaanlased ja inglased. Paljud börsiindeksid langesid tuntavalt. Räägitakse ülemaailmsest majanduskriisist. On selge, et Eesti oma väikese ja avatud majandusega sõltub üha rohkem rahvusvahelise majanduse käekäigust, muutustest ja arengutest. Eestist saanud maailmamajanduse osa, kus väljaspool Eestit toimuvate sündmuste jälgimine on väga oluline.

Pärast aastat 2000, kui Euroopa kinnisvarahinnad alustasid tõusu kõrgustesse, on nüüdseks ilmselge, et langus osutub märksa valusamaks kui eelnevatel langusperioodidel. Standard & Poors'i hinnangul kujuneb langus pikaks ja vaevaliseks. Suurbritannias on hinnalangus olnud 9 protsenti alates eelmise aasta augustist ja lirimaal 12 protsenti alates 2007. aasta jaanuari tiptasemest. Samuti lähevad kinnisvarahinnad alla Hispaanias, langus oli selle aasta esimeses kvartalis võrreldes mulluse sama perioodiga lausa 24 protsenti. Kõrged intressiprotsendid, aina enam piiranguid pankadelt ning vähenenud ostujõud paneb piirangu edasisele reaalsele kinnisvarahindade tõusule terves Euroopas. Kehvem on olukord riikides, kus on olnud tugev hindade tõus kombinatsioonis kõrge laenukasutusega. Samas tuleb tõdeda, et hinnatõusud ja langused on osa turutsüklist ning pigem on tegu reaalsusega, milles elame. Suure tõenäosusega jätkuvad tsüklid ka tulevikus ning me ei suuda neid vältida.

Ka Eestis tüürib kinnisvara ostu-müügilepingute arv languse suunas. 2008. a. I kvartalis tehti 8900 kinnisvaratehingut, mis teeb aastaseks languseks 34 protsenti. Kinnisvaratehingute väärtus oli 2008. a. I kvartalis 9,4 miljardit krooni. See on 42 protsenti aastatagusest vähem. Kinnisvaratehingute arv on langenud järjest 8 kvartalit. Tehingute rahaline väärtus aga kõigest neli kvartalit. Kinnisvaratehinguid tehakse meil samal tasemel, mis 2002. aastal, tehingute väärtuse alusel oleme 2004.-2005. aastal. Kinnisvaraturu negatiivne areng on üheks põhjuseks, miks osad analüütikud ennustavad selleks aastaks negatiivset majanduskasvu.

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohaselt, aga kasvab Eesti majandus juba 2009. aastal 2,6 protsenti, inflatsioon alaneb 6 protsendini, mis tähendab, et meie majandus on kohandumas kiirelt potentsiaali ületanud majanduskasvult jätkusuutlikumale tasemele. Majanduskasvu oodatust kiirem aeglustumine toimub nii väliskeskkonna kui sisemajanduse mõjude tõttu. Välismõjudest mõjutavad Eestit enim kõrged energiahinnad ning üldine maailmamajanduse kasvu aeglustumine ja sellega seonduv ebakindlus. Sisemajanduslikult on negatiivset mõju omanud kiirenenud hinnatõus, kinnisvaraturu kiire jahtumine ning sisenõudluse kiire alanemine.

Arvestades kujunenud olukorda kinnisvara- ja finantssektoris, otsustasid korraldajad lülitada programmi rohkesti diskussioonipaneele, et erinevad omaala tunnustatud tippspetsialistid saaksid jagada oma ideesid ning nägemusi hetkeolukorrast ja tulevikust. Oleme veendunud, et ettekanded tulevad sisukad

ja diskussioonipaneelid informatiivsed. Sügis on õige aeg kutsuda kokku kõik huvigrupid, et arutada kinnisvara- ja finantssektoris toimuvat ning leida üheskoos lahendusi, kuidas langusperioodil edukalt tegutseda. Vaatamata kõigile raskustele, mis valitsevad kinnisvaraturul, usuvad korraldajad, et tänavune konverents kujuneb väärikaks sündmuseks kõigi meie turuosaliste hulgas.

Tänavuse konverentsiteema valik "Kas languse lõpp või tõusu algus - kuidas edasi?" keskendubki põhiliselt kinnisvara- ja finantssektori hetkeolukorra analüüsile ning edasistele arengutsenaariumitele. Selleks on kokku kutsutud palju tippspetsialiste erinevatest riikidest, et saada võimalikult adekvaatne pilt nii meil kui ka mujal toimuvast. Oleme veendunud, et konverentsil saadud kogemused ja kontaktidevõrk aitavad teil igapäevatöös edukamad olla. Kuulates tunnustatud tegijate ettekandeid ja ise osaleda diskussioonides - see on väärtus, mis aitab teil muutuda veelgi konkurentsivõimelisemaks.

Konverents lõppeb aastaahindade jagamisega, kus kinnisvaraliidud valivad parimaid. Samuti valitakse ja kuulutatakse välja Kinnisvara Guru 2008.

Jüri Kröönström
Juhatuse esimees
EKHHL

Tambet Tiits, M.Sc
Juhatuse esimees
EKHÜ

Tõnis Rüütel
Tegevdirektor
EKFL

Andrus Soonsein
Juhatuse esimees
EKMK

Üldinformatsioon

TEEMA	Kas languse lõpp või tõusu algus - kuidas edasi?
TOIMUMISE AEG	7. november 2008 kell 10.00 - 18.00
TOIMUMISE KOHT	Rahvusraamatukogu suures saalis, Tõnismägi 2
AJAKAVA	09.00-10.00 Registreerimine ja hommikukohv 10.00-17.45 Konverents 17.45-18.00 Aastaauhindade jagamine ning Kinnisvara Guru 2008 valimine
EESMÄRK	Konverentsi esmane eesmärk on ühendada kõiki kinnisvarasektoris tegutsevaid firmasid, organisatsioone ning inimesi, et pakkuda uusi visioone, vahetada kogemusi ja informatsiooni.
OSAVÕTUMAKS	4 300 krooni + km
SOODUSHIND	Juhul, kui firmast osaleb 2 inimest, on osavõtutasu 3 900 krooni + km/in; kui firmast osaleb 3-5 inimest, on osavõtutasu 3 500 krooni + km/in; kui firmast osaleb 6 või enam inimest, on osavõtutasu 2 900 krooni + km/in. Konverents lõppeb aastaauhindade jagamise ning Kinnisvara Guru 2008 valimisega. Samuti loositakse välja kõigi konverentsist osavõtjate vahel lõõgastav nädalavahetus kahele Laulasmaa Resort`is. Kõigi konverentsist osa võtnud ettevõtete vahel loositakse välja Laulasmaa populaarseima seminariruumi Business Lounge ühepäevane kasutus 20-40 inimesele (8h). Kirjastus Presshouse loosib välja kolm aastatellimust äriajakirjale "Saldo" ning ehitus- ja kinnisvaraajakirjale "Ehitaja".
OSAVÕTUMAKS SISALDAB	ühe konverentsipäeva konverentsimaterjalid lõunasöögi kohvipausid
SIHTGRUPP	Konverentsile on oodatud nii kinnisvara haldajad, hooldajad, arendajad, hindajad, maaklerid, ehitajad, arhitektid, analüütikud kui ka riigiametnikud, ettevõtjad ning finantssektoris töötavad tipp - ja keskastmejuhid. Samuti on oodatud kõik, kes antud teema osas huvi tunnevad ja diskussioonis kaasa soovivad rääkida.
REGISTREERIMINE	Palun täitke elektrooniline registreerimisvorm koduleheküljel www.corpore.ee . Paberi kujul registreerimisvormi võite faksida numbrile 666 0611 või saata informatsioon e-maili aadressile corpore@corpore.ee
REGISTREERIMISE TÄHTAEG	Viimane registreerimise tähtaeg on 31.10.2008
TASUMINE	Konverentsile registreerunutele väljastab arve Corpore Konverentsid OÜ.
LOOBUMINE	Kirjaliku loobumise puhul tagastatakse 50% osavõtutasust. Osavõtumaksu ei tagastata, kui loobutakse pärast 31.10.2008.
KORRALDAJAD	EKHHL, EKHÜ, EKFL, EKMK, Corpore Konverentsid
LISAINFORMATSIOON	telefon: 666 0605 www.corpore.ee

Programm

VII RAHVUSVAHELINE KINNISVARAKONVERENTS KINNISVARA 2008
 „Kas languse lõpp või tõusu algus - kuidas edasi?“, „Boom and Bust - A New Recovery Ahead?“
 7. novembril 2008 Eesti Rahvusraamatukogu suures saalis

Moderaatorid: **Tambet Tiits** (EKHÜ), **Tõnis Rüütel** (EKFL), **Jüri Kröönström** (EKHHL), **Andrus Soonsein** (EKMK)

I Sessioon:

- 9.00-10.00 Osalejate registreerimine, hommikukohv
- 10.00-10.15 **Avasõnad**
 Eesti Kinnisvara Hindajate Ühingu juhatuse esimees **Tambet Tiits**, M.Sc
- 10.15-11.00 **Mis toimus kinnisvarainvesteeringute valdkonnas 2008 aastal maailmas ja Baltikumis tervikuna**
 SEB kinnisvara finantseerimise osakonna juhataja **Peeter Aruvald**
- 11.00-12.00 **Euroopa kinnisvara väärtustsükkel: mis tõmbas selle üles ja tõmbab seda alla?** (The European Real Estate Capital Value Cycle: What Drove It Up And Drives It Down?)
 Maailma ühe suurima kinnisvaranõustamisbüroo DTZ Euroopa hindamisteenuste direktor ja rahvusvaheliste hindamisteenuste juht **Paul Wolfenden**

II Sessioon:

- 12.00-13.00 Lõuna
- 13.00-13.45 **Diskussioonipaneel: „Baltimaade majanduse ja kinnisvaraturu väljavaated maailmamajanduse murede taustal“**
 Paneeli juht: Catella Corporate Finance partner **Aavo Kokk**
 Osalejad: Eesti Panga asepresident **Andres Sutt**, Alta Capital partner **Priit Põldoja**, Eften Capital AS tegevjuht **Viljar Arakas**, BPT Asset Management Baltikumi juht **Antanas Anskaitis** ja Parex Asset Management president **Roberts Idelsons**
- 13.45-14.30 **Arhitektuur - diskussioonipaneel: „Arhitekti ametist - arhitekt kui kvaliteetse kinnisvara garantii ja väärtuste looja“**
 Paneeli juht: Eesti Arhitektide Liidu esimees **Ike Volkov**
 Osalejad: Eesti Arhitektide Liidu aseesimees ja Arhitektuuriagentuur OÜ juhatuse esimees **Inga Raukas**, Tallinna linna peaarhitekt **Endrik Mänd**, Tõnis Tarbe OÜ juhataja **Tõnis Tarbe**, E-Konsult juhtivarhitekt **Andres Levald**
- 14.30-15.15 **Ehitussektor - diskussioonipaneel: „Kuidas on ehitusturg muutustega kohanenud? Milliseks kujuneb ehitussektor lähiaastatel?“**
 Paneeli juht: Teede Projektjuhtimise AS juhatuse esimees **Ilmar Link**
 Osalejad: YIT Ehitus AS juhatuse esimees **Priit Sauk**, Merko Ehitus AS juhatuse esimees **Tiit Roben**, Eesti Ehitus AS juhatuse esimees **Jaano Vink**
- 15.15-15.45 Kohvipaus
- 15.45-16.30 **Investeeringud - diskussioonipaneel: „Kas on õige aeg osta/investeerida?“**
 Paneeli juht: Investeeringuspank GILD Bankers partner **Tõnis Haavel**
 Osalejad: Investeeringuspankur **Veikko Maripuu**, East Capital Explorer juhatuse esimees **Gert Tiivas**, Colliers International Eesti juhataja **Ardi Roosimaa**, Sorainen partner **Kaido Loor**
- 16.30-17.00 **Baltikumi kinnisvaraturg Kesk- ja Ida-Euroopaga võrreldes - kitsaskohad ja võimalused**
 BPE Kinnisvaraekspert asedirektor **Aivar Tomson**
- 17.00-17.45 **Diskussioonipaneel: „Kaubanduskeskuste perspektiivid ja arenguvisioonid lähiregionis - kuidas majanduskeskkonna jähnenemine ning tarbimisharjumuste muutumine mõjutab keskuste arenguid?“**
 Paneeli juht: TP Group AS juhatuse liige, konsultant **Kristjan Maaroo**
 Osalejad: Viru Keskuse juhatuse liige **Ants Vasar**, Pro Kapital Grupi juhatuse esimees **Allan Remmelkoor**, Citycon'i Baltikumi ärijuht **Mati Pops**
- 17.45-18.00 Kokkuvõtte, aastaauhindade jagamine ning Kinnisvara Guru 2008 valimine

- Korraldajatel on õigus teha kavas muudatusi
- Sünkroontõlge inglise-eesti-inglise keeles

Esinejad

Tambet Tiits
EKHÜ

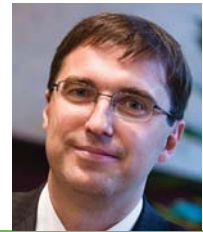
Peeter Aruvald
SEB

Paul Wolfenden
DTZ

Aavo Kokk
Catella

Andres Sutt
Eesti Pank

Priit Põldoja
Alta Capital

Viljar Arakas
EjTEN Capital

Antanas Anskaitis
BPT Asset Management

Roberts Idelsons
Parex Asset Management

Ike Volkov
EAL

Endrik Mänd
Tallinna linnavalitsus

Andres Levald
E-Konsult

Ilmar Link
Teede Projektijuhtimise AS

Priit Sauk
YIT Ehitus

Tiit Roben
Merko Ehitus

Jaano Vink
Eesti Ehitus

Tõnis Haavel
GILD Bankers

Veikko Maripuu

Gert Tiivas
East Capital

Ardi Roosimaa
Colliers International

Kaido Loor
Sorainen

Aivar Tomson
BPE Kinnisvaraekspert

Ants Vasar
Viru Keskus

Allan Remmelkoor
Pro Kapital Grupp

Mati Pops
Citycon

Konverentsi tehnilise ettevalmistusega tegeleb Corpore Konverentsid OÜ.
Infotelefon 666 0605

Konverentsist osavõtuks palume Teil registreeruda koduleheküljel
www.corpore.ee või saata täidetud registreerimisleht faksile 666 0611. Pärast
registreerimislehe saabumist saadab Corpore Konverentsid OÜ Teile osavõtu
kinnituse ning arve konverentsi eest.

Registreerimisleht

07. NOVEMBER 2008, KINNISVARAKONVERENTS KINNISVARA 2008

Ees- ja perekonnanimi _____

Asutus: _____

Amet: _____

Aadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Palume tagastada täidetud registreerimisleht faksile 666 0611 või
saata elektronposti aadressile corpore@corpore.ee

Lisainformatsioon: Corpore Konverentsid OÜ, tel. 666 0605

IMF soovib pingsalt jälgida Rootsi pankade riske

Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) soovitas suuremat tähelepanu pöörata kasvanud riskidele Rootsi pankades, kellel on suur laenukoormus Balti riikides, kus majandus on järsult jahtunud. Rootsi majanduse aastaülevaates ütleb IMF, et Rootsi majanduskasv aeglustub sel aastal ja järgmisel aastal. Heal juhul võib toibumine alata 2009. aasta algul, aga see võib kesta ka kauem, sõltudes osaliselt pangasektori arengust.

BNS, 12.08.2008

Kinnisvara madalseis sõltub maailmamajandusest

Mullu suvel alanud kinnisvaraturu languse pikkus ja sügavus sõltub rohkem maailmamajanduse sündmustest kui kodumaiste ostjate-müüjate meele muutustest. Eesti Panga finantsvahenduse osakonna peaspetsialist Jana Kask märkis, et finantsturgude rahutuste mõju maailmamajanduse arengule on oodatust suurem.

Postimees Online 23.04.2008

Statistika: Kinnisvaratehingute arv 2002. aasta tasemel

Kinnisvara ostu-müügilepingute arv tüürib languse suunas. 2008. a. I kvartalis tehti 8900 kinnisvaratehingut, mis teeb aastaseks languseks 34 protsenti. Kinnisvaratehingute väärtus oli 2008. a. I kvartalis 9,4 miljardit krooni. See on 42 protsenti aastatagusest vähem. Kinnisvaratehingute arv on langenud järjest 8 kvartalit. Tehingute rahaline väärtus aga kõigest neli kvartalit. Kinnisvaratehinguid tehakse meil samal tasemel, mis 2002. aastal, tehingute väärtuse alusel oleme 2004.-2005. aastal.

Äripäev Online 07.07.2008

Kinnisvarahinnad ei saa langeda - müüt murtud

Veel mõni aasta tagasi kinnisvara hinnatõusulainel kuuldus arvamusi, et kinnisvara on justkui saajaprotsendilise garantiiga investeering, mille väärtus ei saa ühelgi juhul langeda. Seda arvamust toitis sajandi alguses alanud püsiv hinnatõus, millest ka meedia üksjagu palju rääkis ja kirjutas. Kinnisvara kui investeeringu kindluse müüdi murdis 2007. aasta kevadest alguse saanud hindade langus.

Äripäev Online 30.07.2008

Peasponsor

Sponsorid

K I N N I S V A R A

Korraldajad

[CORPORE] [KONVERENTSID]

Koostööpartnerid

Eesti Päevaleht

